

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Advokatfirmaet Dag Fosse AS

v/ Advokat Lars Eriksen

Cort Adelers gate 17

0254 OSLO

Vår ref.

Deres ref.

Dato:

10/1618-5-CAF

28.10.2010

UTTALELSE I KLAGESAK - SPØRSMÅL OM DISKRIMINERING PÅ UTESTED

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til henvendelse fra Næringsetaten i Oslo kommune av 7. september 2010, der ombudet er bedt om å vurdere restaurantkontroll ved Club Cayenne & XLNT den 20. juni 2010 opp mot reglene i diskrimineringsloven. Ombudet har i dag kommet med uttalelse i saken, og denne er vedlagt her.

Etter den nevnte kontrollen rapporterte Næringsetatens kontrollører om forskjellsbehandling på grunn av etnisitet. På bakgrunn av redegjørelse fra bevillingshaver ble det likevel konkludert med at det ikke var sannsynliggjort at det fant sted diskriminering på grunn av etnisitet ved kontrollen. Begrunnelsen skal ha vært at personene i kontrollørgruppe 1 ikke oppfylte stedets dresskode, og at dette var grunnen til at de ikke kom inn.

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at utestedet Club Cayenne & XLNT handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 første ledd da kontrollørene med en annen etnisk bakgrunn enn norsk ble avvist i forbindelse med Næringsetatens kontroll den 20. juni 2010.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Fristen er tre uker fra Club Cayenne & XLNT mottar dette brevet, se vedlagte orientering.

Med hilsen

Stian Sigurdson

fungerende avdelingsleder

Carl Fredrik Riise

førstekonsulent

Vedlegg: 1. Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse av
28. oktober 2010

2. Orientering om at uttalelsen kan bringes inn for Likestillings- og
diskrimineringsnemnda

Kopi: Oslo kommune, Næringsetaten v/ Mari Jonsrud, Postboks 745 Sentrum, 0106 Oslo

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

I mai og juni 2010 gjennomførte Næringssetaten i Oslo kommune parvis testing ved utesteder i Oslo for å avdekke eventuell etnisk diskriminering.

Med parvis testing menes i denne sammenheng en kontroll for å se om to grupper behandles ulikt på utesteder. Gruppene er i utgangspunktet identiske hva gjelder alder, klær og oppførsel, men har ulik etnisk bakgrunn.

Et av stedene som Næringssetaten testet var Club Cayenne & XLNT. Kontrollen ble utført 20. juni 2010. Club Cayenne & XLNT ved bevillingshaver DLT Lost AS er representert gjennom Advokatfirmaet Dag Fosse As. I ombudets uttalelse vil det bli referert til Club Cayenne & XLNT.

Av Næringssetatens kontrollrapport fremgår det at:

”Kontrollen ble utført av 4 kontrollører, fordelt på 2 grupper.

Gruppe 1 bestod av 2 menn. Personene hadde somalisk etnisitet. Den ene kontrolløren hadde på seg svart skinnjakke med hette, svart skjorte, lyse jeans og svarte sko med hvit tupp. Den andre kontrolløren hadde på seg brun/beige jakke, hvit skjorte, beige cordfløyelsbukse og brune sko. De var begge 27 år.

Gruppe 2 bestod av 2 menn. Personene hadde norsk etnisitet. Den ene kontrolløren hadde på seg svart skinnjakke, brun/svart skjorte, mørke jeans og svarte sko. Den andre kontrolløren hadde på seg svart jakke, lyseblå skjorte med mørkeblå genser over, mørke jeans og brune sko. Den ene kontrolløren var 27 år. Den andre var 28 år.

Club Cayenne og XLNT drives på samme skjenkebevilling. XLNT har inngang fra Munkedamsveien og Club Cayenne har inngang fra Ruseløkkveien.

Kontrollørene ankom XLNT kl 01.00. Det stod da 6-7 personer i kø foran kontrollørene. Det stod 1 vakt og sjekket legitimasjon og slapp inn gjester på stedet. Han hadde en liste i hendene, og vaktskiltet var snudd slik at det ikke var synlig for kontrollørene.

Kontrollørgruppe 1 gikk først, tett etterfulgt av kontrollørgruppe 2. I det kontrollørene fra kontrollørgruppe 1 stod først i køen spurte dørvakten om de stod på gjestelisten. Dette svarte

kontrollørene nei til. Dørvakten sa så "desverre dere må stå på gjestelisten for å komme inn", før han geleidet kontrollørene fra kontrollørgruppe 1 ut av køen. Kontrollørene fra kontrollørgruppe 2 stod da først i køen. Dørvakten spurte om å få se legitimasjon fra kontrollørene i kontrollørgruppe 2. Kontrollørene i kontrollørgruppe 2 viste frem sine private bankkort. Dørvakten sa da at kontrollørene var for gamle for å komme inn, og anbefalte at kontrollørene kunne gå til Club Cayenne istedenfor. Han forklarte videre at XLNT henvendte seg til personer i aldersgruppen 18-20 år. Kontrollørene fra kontrollørgruppe 2 forlot deretter køen.

Kl 01.20 ankom kontrollørene Club Cayenne. Det var ingen kø på utsiden, men det stod 2 vakter med godkjente vaktbevis ved inngangen. Disse hadde henholdsvis vakt nr [0000] og [1111]. Kontrollørgruppe 1 gikk ca 15m foran kontrollørene i kontrollørgruppe 2. Når kontrollørene fra kontrollørgruppe 1 kom frem til vaktene sa dørvakten med nr [1111] "er dere invitert?". Kontrollørene svarte "invitert?". Dørvakten svarte så "dere må stå på gjesteliste". En av kontrollørene sa så "kan du invitere oss inn?". Dørvakten svarte "nei, sorry. Det er ikke opp til meg". Kontrollørene svarte "greit". Så sa dørvakten med vakt nr [0000] "prøv XLNT istedenfor". Kontrolløren svarte så "takk skal du ha". I det kontrollørene fra kontrollørgruppe 1 hadde snudd, og gått bort fra inngangspartiet til Club Cayenne ankom kontrollørene fra kontrollørgruppe 2. Det var fortsatt ingen kø på utsiden. Kontrollørene fra kontrollørgruppe 2 hilste på dørvaktene og ble sluppet inn i lokalet uten å legitimere seg eller at dørvaktene stilte noen spørsmål.

Kontrollørene i kontrollørgruppe 2 konkluderte med at dørvaktene hadde forskjellsbehandlet de 2 kontrollørgruppene.

Kontrollørene fra kontrollørgruppe 2 legitimerte seg forbi damen som tok imot inngangspenger og gikk ned trappen til dansegulvet og baren. Det var halvfullt med gjester i lokalet. Kontrollørene fra kontrollørgruppe 2 gikk så opp til dørvaktene igjen og legitimerte seg som skjenkekontrollører. De ba så om å få snakke med ansvarshavende. Etter kort tid kom ansvarshavende, [X].

Kontrollørene fra kontrollørgruppe 2 ble med [X] inn på hans kontor. Der redegjorde kontrollørene for kontrollens metode, fokus og hva de hadde observert. Kontrollørene forklarte [X] at de kom til å skrive en rapport på hendelsen og ga [X] en kvittering for gjennomført kontroll. [X] beklaget hendelsen, og sa at det var andre med utenlandsk bakgrunn i lokalet. Han sa videre at "kontrollørene var velkomne tilbake en annen gang". Kontrollørene fra kontrollørgruppe 2 spurte [X] om han ville bli med på utsiden for å møte kontrollørene fra kontrollørgruppe 1. Dette ønsket [X]. Kontrollørene fra kontrollørgruppe 1 kom etter kort tid, og alle kontrollørene var samlet på utsiden sammen med [X].

[X] håndhilste på kontrollørene fra kontrollørgruppe 1 og sa "beklager" og "at de var velkomne tilbake en annen gang". Kontrollørene spurte [X] om dørvaktene ville se alle 4 kontrollørene. Dette ønsket han. Dørvakten med vakt nr [1111] kom da bort til kontrollørene. Sammen med dørvakten kom også [Y] og presenterte seg som daglig leder. Kontrollørene forklarte [Y] kontrollens metode, fokus og hva de hadde observert. [Y] forklarte at stedet hadde dresscode og at kontrollørene i kontrollørgruppe 1 ikke oppfylte denne. Videre sa han at kontrollørgruppe 2 oppfylte kriteriene for dresscoden, fordi de viste hvordan de skulle kle

seg for å komme inn på steder siden de var skjenkekontrollører. Dørvakten med vakt nr [1111] sa "vi kan selv velge våre gjester i henhold til norsk lov". [Y] uttrykte at han var frustrert over å bli kontrollert og at han hadde snakket med sjefene til kontrollørene ved flere anledninger. [Y] begynte så å ta bilder av kontrollørene med sin mobiltelefon. [X] ba [Y] slutte med å ta bilder, og heller å forholde seg til brevet som kom fra Næringsetaten.

Kontrollørene forlot inngangspartiet til Club Cayenne kl 01.40."

I brev av 21. juni 2010 ble Club Cayenne & XLNT tilskrevet av Næringsetaten og bedt om kommentarer til kontrollrapporten. Club Cayenne & XLNT sitt syn på saken fremgår nedenfor under partenes anførsler.

Næringsetaten konkluderte i brev av 6. september 2010 med at det ikke er sannsynliggjort at det fant sted diskriminering på grunn av etnisitet ved restaurantkontroll 20. juni 2010. Begrunnelsen var etter Næringsetatens mening at personene i kontrollørgruppe 1 ikke kom inn på grunn av at de ikke oppfylte dresskoden til utestedet.

I brev av 7. september 2010 ba Næringsetaten ombudet vurdere saken opp mot diskrimineringsloven.

Ombudet sendte et brev til Club Cayenne & XLNT 10. september 2010 der de ble anmodet om å kommentere henvendelsen fra Næringsetaten. Det ble da også gjort rede for at ombudet allerede behandlet en klagesak mot Club Cayenne på bakgrunn av en klage fra Antirasistisk senter.

I brev fra advokat Lars Eriksen til ombudet av 11. oktober 2010 blir det informert om at hans klient DLT Lost AS ikke lenger er ansvarlig for driften av Club Cayenne & XLNT, og at stedene nå har fått hver sin individuelle eier. På bakgrunn av dette ville ikke Club Cayenne & XLNT komme med noen nærmere redegjørelse.

Ombudet anser ikke dette for å utgjøre en vesentlig endring med tanke på spørsmålet om det fant sted diskriminering ved de nevnte stedene den 20. juni 2010, og den videre vurderingen vil derfor bli foretatt på bakgrunn av dialogen mellom Næringsetaten og Club Cayenne & XLNT.

Ombudet vil i den anledning også vise til at vi fikk inn en ny henvendelse 21. september 2010, der det ble vist til at Club Cayenne & XLNT går offisielt ut med at det er gratis inngang for jenter, mens gutter

må betale for å komme inn. Denne promoteringen skal blant annet ha funnet sted på utestedenes Facebookside. Ombudet vil ikke legge vekt på denne henvendelsen i sin uttalelse, men vil understreke at en slik praksis klart er i strid med forbudet mot direkte diskriminering på grunn av kjønn i likestillingsloven § 3 første ledd.

Partenes syn på saken

Ombudet har som sagt ikke mottatt en egen redegjørelse fra Club Cayenne & XLNT. Partenes anførsler i det følgende er derfor hentet fra korrespondansen mellom Club Cayenne & XLNT og Næringsetaten.

Næringsetaten:

Næringsetaten viser til at det etter kontrollen ble rapportert av kontrollørene om forskjellsbehandling på grunn av etnisitet. Etter redegjørelse fra Club Cayenne & XLNT i brev av 14. juli 2010, og på bakgrunn av forklaring gitt av bevillingshaver ved kontrollen, ble det likevel konkludert med at det ikke var sannsynliggjort at det fant sted diskriminering på grunn av etnisitet ved restaurantkontrollen 20. juni 2010.

Begrunnelsen for dette skal hovedsakelig ha vært bevillingshavers forklaring som gikk på at kontrollørgruppe 1 ikke fikk komme inn fordi de ikke oppfylte stedets dresskode.

Club Cayenne & XLNT

Club Cayenne & XLNT avviser i sin redegjørelse at etnisitet var grunnen til at kontrollørene i kontrollørgruppe 1 ikke kom inn den aktuelle kvelden.

De viser til at de to kontrollgruppene den aktuelle kvelden faktisk var forskjellig kledd. Ettersom utestedet har en streng dresskode, var det faktumet at personene i gruppe 1 ikke oppfylte denne dresskoden som gjorde at de ikke kom inn. Det opplyses videre om at det er vanlig for dørvaktene å vise til at det er et krav om at man står på gjesteliste for å slippe inn, slik at man unngår å støte personer på grunn av hvordan de er kledd.

Til slutt viser de til at utestedene har mange stamgjester av utenlandsk opprinnelse, og at verken eierne eller de ansatte ved Club Cayenne & XLNT har diskriminerende holdninger.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskrimineringsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 2.

Diskrimineringsloven:

Diskrimineringsloven forbyr forskjellsbehandling på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn, jf. loven § 4 første ledd.

Med direkte diskriminering menes at en handling eller unnløtelse har som formål eller virkning at personer eller foretak på grunnlag som nevnt over blir behandlet dårligere enn andre blir, er blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon.

Det er forbudt å gi instruks om å diskriminere på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn, jf. diskrimineringsloven § 6 første ledd.

Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering, skal det legges til grunn at diskriminering har funnet sted, hvis ikke den som er ansvarlig for *handlingen, unnløtelsen eller ytringen* sannsynliggjør at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. diskrimineringsloven § 10.

En påstand om diskriminering er ikke nok til at ombudet kan konkludere med at det er ”grunn til å tro” at diskriminering er skjedd. Påstanden må støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig.

Ombudets vurdering

Ombudet vil innledningsvis understreke at det ikke har noe å si for vurderingen om forholdet er i strid med diskrimineringsloven, at Næringssetaten har ansett at det ikke kan sannsynliggjøres at det har funnet sted diskriminering på bakgrunn av alkohollovens regler.

Ombudet skal så ta stilling til om kontrollørgruppe 1 ble utsatt for etnisk diskriminering da de ble avvist ved Club Cayenne & XLNT.

Ombudet legger til grunn at avvisning *på grunn av* etnisitet ved et utested innebærer direkte diskriminering (dårligere behandling), jf. diskrimineringsloven § 4. Spørsmålet for ombudet er derfor om det foreligger omstendigheter som grunn til å tro at avvisningen av kontrollgruppe 1 skyldes deres etniske bakgrunn.

For at det skal foreligge *omstendigheter som gir grunn til å tro* at det har funnet sted diskriminering, må klagers påstand støttes av hendelsesforløpet og sakens ytre omstendigheter. Dette må bero på en konkret vurdering, jf. mindretallets uttalelse i Likestillings- og diskrimineringsnemndas sak 26/2006, som en samlet nemnd senere har lagt til grunn.

Ombudet vil først ta stilling til om det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at kontrollørgruppe 1 ble utsatt for diskriminering i forbindelse med kontrollen av XLNT.

Slik det fremgår av rapporten fra Næringsetaten, ble ikke kontrollørgruppe 1 spurt om legitimasjon etter at det ble gjort klart at de ikke stod på gjestelisten hos XLNT. De ble raskt geleidet ut av køen av dørvaktene ved stedet. Kontrollørene i kontrollørgruppe 2 ble på den annen side ikke engang spurt om de stod på gjestelisten, men fikk kun beskjed om å vise legitimasjon. Når det så kom frem at de egentlig var for gamle til å komme inn, fikk de beskjed om heller å gå opp til Club Cayenne.

Isolert sett kan dette være en indikasjon på at gruppenes etnisitet hadde noe å si for hvem som kunne komme inn på XLNT. På den annen side kan det stilles spørsmål om gruppe 1 faktisk ble stilt dårligere enn gruppe 2, ved at begge gruppene faktisk ble avvist.

På bakgrunn av dette mener ombudet at det ikke er tilstrekkelige omstendigheter som gir grunn til å tro at kontrollørgruppe 1 ble utsatt for diskriminering i forbindelse med kontrollen av XLNT.

Ombudet må så ta stilling til om det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at kontrollørgruppe 1 ble utsatt for diskriminering i forbindelse med kontrollen av Club Cayenne.

Av rapporten til Næringsetaten fremgår det at kontrollørgruppe 2 kom til inngangen rett etter at kontrollørgruppe 1 hadde blitt vist vekk. De to gruppene prøvde altså å komme inn på Club Cayenne omtrent samtidig. Til tross for at ingen av kontrollørene stod på gjesteliste, slapp kontrollørene med Likestillings- og diskrimineringsombudet | Mariboestgt. 13, 4. etg. Pb 8048 Dep, 0031 Oslo | Tlf (+47) 23 15 73 00 | Faks (+47) 23 15 73 01 | E-post: post@ldo.no | www.ldo.no | Org. Nr. 988 681 873

etnisk norsk utseende inn på utestedet rett etter at kontrollørene med annet etnisk utseende enn norsk ble avvist.

Etter ombudets vurdering foreligger det på bakgrunn av dette, omstendigheter som gir grunn til å tro at personene i kontrollørgruppe 1 ble utsatt for etnisk diskriminering i forbindelse med kontrollen av Club Cayenne. Det ligger da til Club Cayenne & XLNT å sannsynliggjøre at avvisningen av kontrollørgruppe 1 ikke skyldes etnisitet, jf. diskrimineringsloven § 10.

Club Cayenne & XLNT viser altså til at manglende oppfylning av dresskoden var grunnen til at kontrollørene i kontrollørgruppe 1 ikke fikk komme inn på Club Cayenne den aktuelle kvelden. Bilder som er lagt ved fra Næringsetaten viser at det var en forskjell mellom de to gruppene når det gjaldt fargen på buksene til kontrollørene. Dette kan derfor være et moment som sannsynliggjør at etnisitet ikke var grunnen til at gruppe 1 ikke kom inn.

På den annen side ble ikke temaet om dresskode nevnt før etter at kontrollørene hadde legitimert seg. Det ble altså ikke nevnt i forbindelse med selve avvisningen av gruppe 1. Begrunnelsen for dette skal være at utestedets dørvakter gjerne prøver å unngå å bruke manglende oppfylning av dresskode som et argument for ikke å slippe inn personer, da man ofte har opplevd at noen blir fornærmet av dette. De velger i stedet å si at man må stå på gjesteliste.

Ombudet er kritisk til en slik begrunnelse. Ombudet har også behandlet en klagesak mot Club Cayenne på bakgrunn av klage fra Antirasistisk Senter, hvor de også hadde utført parvis testing. I den saken var det også kun den gruppen bestående av personer med norsk utseende som kom inn, og også der ble argumentet om manglende oppfylning av dresskoden brukt som begrunnelse for at den andre gruppen ikke kom inn. I det tilfellet var derimot gruppen bestående av personer med utenlandsk bakgrunn vesentlig bedre kledd enn den andre. Den ene av de norske guttene hadde blant annet slitte jeans og hettegenser.

Ombudet mener på bakgrunn av dette at argumentet om manglende oppfylning av dresskoden ikke kan tillegges vekt.

Ombudet er etter dette kommet til at Club Cayenne & XLNT ikke har sannsynliggjort at det var andre årsaker enn etnisitet som var årsaken til at personene i kontrollørgruppe 1 ble avvist i forbindelse med Næringsetatens kontroll 19. juni 2010.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at utestedet Club Cayenne & XLNT handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 første ledd da kontrollørene med en annen etnisk bakgrunn enn norsk ble avvist i forbindelse med Næringsetatens kontroll den 20. juni 2010.

***

Likestillings- og diskrimineringsombudet har ikke kompetanse til å ilegge erstatnings- og/eller oppreisning. Spørsmål om erstatning og/eller oppreisning avgjøres av domstolene, jf. diskrimineringsloven § 13, jf. § 14.

Ettersom firmaet som stod som eier av Club Cayenne & XLNT på det tidspunktet som vurderingen er foretatt ikke lenger er eier av stedene, ber ombudet Næringsetaten vurdere hvilke tiltak som kan settes inn dersom man ser at det aktuelle selskapet, eller personer tilknyttet selskapet, ønsker å starte opp ett nytt sted.

Ombudet vil likevel understreke viktigheten av å slå hardt ned på diskriminering i utelivet, og vil oppfordre Næringsetaten til å foreta nye kontroller på utesteder der det tidligere har blitt påvist diskriminering. Dersom nye kontroller viser diskriminering bør man vurdere om dette skal få konsekvenser for skjenkebevilling, jf. alkoholoven § 1-8.

Oslo, 28.10.2010

Sunniva Ørstavik

likestillings- og diskrimineringsombud

